

Dobromir Bonacin
Zdravko Carev
Stipe Blažević
Krešimir Kovačević

OPĆA SPOZNAJNA TEORIJA U DEFINICIJI METODA UČENJA U KINEZILOGIJI

1. ČIMBENICI USVAJANJA ZNANJA

Učenje u Kineziologiji, logički se nimalo ne razlikuje od učenja bilo kojih drugih informacija i drugog materijala. Temelji svakog, pa i kineziološkog učenja nalaze se u interaktivnom odnosu trodjelnog jedinstva a) materije koja se usvaja, b) pojedinca koji tu materiju usvaja i c) generatora parcijalnih zadataka koji uvažavajući objektivne uvjete definira optimalne zadatke u nekoj transformacijskoj etapi. Sve ovo zajedno predstavlja programirani transformacijski postupak, s jasno određenim ciljem, kao i mogućnostima adaptacije i reprogramiranja pojedinih aktualnih zadataka. Ako pretpostavimo da nam je stanje subjekta nad kojim se transformacije provode dovoljno poznato, te ako pretpostavimo da dovoljno dobro poznajemo aktivnost koja nam služi kao kineziološki operator, tada se problem upravljanja procesom svodi na dekompoziciju bitnih subprocesa odgovornih za ovladavanje materijom, tj. na prepoznavanje etapa učenja.

2. UČENJE

Konkretni transformacijski procesi bilo kojeg tipa u Kineziologiji, utemeljeni su, među ostalim, na dva osnovna skupa metodičkih spoznaja. To su metode učenja i metode vježbanja. Sasvim sigurno nije moguće kvalitetno ovladati upravljanjem gibanjem bez adekvatnog vježbanja, baš kao što nije moguće ni isključivo vježbanjem bez odgovarajućeg učenja postići optimalnu strukturu željenog gibanja. Jasno da tada nije moguće ni izvršiti željene transformacije osobina. Ova dva pristupa integriraju se i međusobno prožimaju u proporcijama koje ovise o mnogim čimbenicima poput vrste i tipa aktivnosti, željenog intenziteta, stanja subjekata, ciljane razine postignuća, itd. Potpuno je sigurno, dakle, da je optimalno učenje jedno od dominantnih načela uopće. Trenutno egzistira veći broj teorija učenja, koje se mogu klasificirati na više načina. U ovom radu iznosi se zaokružena opća spoznajna teorija koja integrira sve dosad poznate pristupe učenju i donosi novu kvalitetu, čija korist se treba očitovati i u bitno poboljšanom pristupu kineziološkim transformacijskim procesima.

3. TEMELJI OPĆE SPOZNAJNE TEORIJE

Svi entiteti, od najjednostavnijih pa do najsloženijih izloženi su djelovanju okoline u kojoj egzistiraju. Kako bi mogli prepoznati što u toj okolini egzistira razvijaju senzore najraznovrsnijih tipova i oblika. Te senzore zovemo univarijantne informacije ili analitički podaci. Svaki pojedinačni podatak uvijek je senzorska informacija. Slijedom toga, analiza nije ništa drugo nego raščlanjivanje integriranih podataka do čiste serijalne informacije.

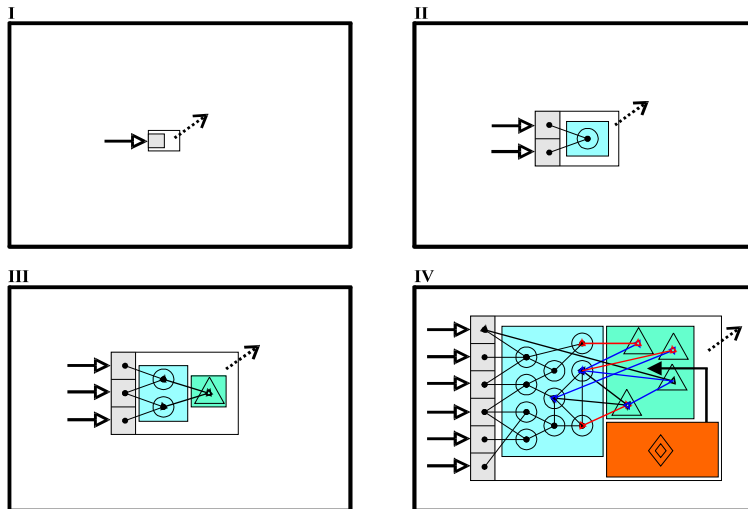
Integriranje informacija različitih senzora stvara prostornu i vremensku distribuciju koja omogućuje povezivanje, tj. stvaranje relacija. Očevidno, ovo nije ništa drugo nego sinteza podataka. Veliki broj različitih relacija u kojima je sintetizirano mnogo senzorskih informacija uvijek teži stvoriti identične i jedinstvene oblike, koji egzistiraju neovisno o početnim uvjetima, pa te strukture zovemo modeli. Modeliranje, dakle nije ništa drugo nego prepoznavanje egzistentnih oblika u okolini. Ono je organizirano hijerarhijski i dinamički, i provodi ga svaki entitet. Na temelju egzistentnih i stabilnih modela entitet dalje stvara strukture višeg reda koje imaju svojstvo da su perzistentni u najrazličitijim uvjetima, što znači da predstavljaju zakonitosti. Od ovog trenutka, tj. od stvaranja zakonitosti, entitet započinje vlastitu reorganizaciju, jer se njegova interna struktura mora ustrojiti na temelju dosegnutih pravila, odnosno zakonitosti do kojih je došao. Konačno, na kraju svog logičkog slijeda učenja, entitet pokušava izvršiti ekspanziju u okolinu, educirajući druge entitete o zakonitostima koje posjeduje, kao i uzimajući sebi nepoznate zakonitosti od drugih. Tako se stvaraju integrativne strukture tzv. nadentiteti koje nastoje uspostaviti harmoniju sa cijelom svojom okolinom.

4. JEDNOSTAVNI PRIMJER

U športu, edukaciji i drugdje, košarkaški trener npr. okuplja na početku 20 pojedinaca sa željom za stvaranjem ekipe bilo kojeg ranga. Tih 20 pojedinaca predstavlja 20 senzorskih pojedinačnih informacija. Tijekom vježbanja i učenja zadaća za ekipnu igru, stvaraju se relacije među igračima pri čemu skupine igrača u nekoj mjeri djeluju više kooperativno. Pod vizijom igre, učitelj ili trener nastoji ostvariti modele igre uklapajući u sliku pojedinca s već ostvarenim relacijama. Tako povećava vjerojatnost maksimizacije edukacijskog ili natjecateljskog učinka. Kad se modeli (treniranje, suradnja, obrana, napad,...) uspostave, ekipa sama postavlja zakonitosti daljnjeg djelovanja, tj. dobiva posebnost koju druge ekipe nemaju (ima "dušu"). U konačnici ostvaruje suradnju s ekipama iz drugih škola, ili s klubovima iz drugog ranga, povećavajući svoje domete. U natjecateljskom smislu pobjeđuje, a u edukacijskom postiže brojne odgojne i druge rezultate. Evidentno je kritična etapa ovakvog pristupa upravo u trenutku kad ekipa stvara svoja vlastita pravila (zakonitosti) te bi svakako trebalo poraditi na tome da učitelj ili trener ne djeluje destruktivno i osigura ekipi upravo slobodu kreacije, čime bi bili uspostavljeni temelji kasnijih maksimalnih dometa.

5. LITERATURA

1. **Carev, Z.** (2001). *Opća uloga i pozicija senzora u sustavima prepoznavanja, nadzora, regulacije i upravljanja*. FSB -Zagreb
2. **Bonacin, D., Z.Carev** (2003). The universal methodology of process identification. Journal of Theoretics. /Comprehensive articles/, <http://www.journaloftheoretics.com/Links>.
3. **Katić, R., D. Bonacin** (2001). *Kineziologija za sva vremena*. PMF – Split.

Slika 3. Shema spoznavanja entiteta u prostoru njegove egzistencije

Legenda:

